

Obsah

Úvodem	14
ČÁST PRVNÍ: MLÁDÍ A KARIÉRNÍ POSTUP FRANTIŠKA Z DIETRICHSTEINA	
Rodové předpoklady kariéry	19
Výchova a vzdělání Františka z Dietrichsteina	24
Určení k duchovní kariéře a počátky formace v pražské jezuitské koleji	24
Studium u římských jezuitů	30
Římská společnost v době prvních Dietrichsteinových pobytů (1588-1599)	42
Kompozitní papežský dvůr	44
Centrální postava nepota	48
Papežské finance na přelomu 16. a 17. století	53
Reorganizace kardinálského kolegia a kurie v době pontifikátu Sixta V. (1585-1590)	55
Římské duchovní klima a jeho výrazné osobnosti	58
Od studia ke kardinálskému purpuru	63
Španělská benefícia a kanonikát olomoucký	63
Monsignorem spolu s Maxmiliánem z Pernštejna	63
Kanonikát vratislavský, pasovský a salzburský	70
Probošt litoměřický	73
Kněžské svěcení	75
Dietrichstein na papežském dvoře ve Ferrare	78
<i>Spor papežských nepotů Pietra a Cinzia</i>	80
<i>Dvojí habsburská svatba roku 1598</i>	81
Jmenování kardinálem	85
Milánská legace v červenci 1599	90
Církevně-politická situace v Miláně na sklonku 16. století	91
Průběh Dietrichsteinovy milánské legace roku 1599	95
Hodnocení milánské legace v červenci 1599 a její dopad na další Dietrichsteinovu kariéru	105
Dietrichsteinova biskupská volba a svěcení, jeho příchod na Moravu a počátky episkopátu	107
Jednání o Dietrichsteinovo zvolení biskupem olomouckým	108
Dietrichsteinova biskupská volba	110
Biskupské svěcení	111

Vstup do diecéze	113
Chronologická tabulka prvních třiceti let Dietrichsteinova života	116
ČÁST DRUHÁ: DIETRICHSTEIN A ŘÍMSKÁ KURIE: PROMĚNY A MODALITY INSTITUCIONÁLNÍCH VZTAHŮ	
Kardinál v církevně-politickém životě raného novověku	123
Kardinálský palác a kardinálské apartmá	129
Ceremoniál strukturovaný společností a společnost strukturující	133
<i>Precedence</i>	135
<i>Přijetí návštěvy</i>	137
<i>Společenské jídlo</i>	140
<i>Kočár</i>	141
Kardinálský dvůr a „rodina“ kardinála	144
Dietrichsteinova přítomnost v italském prostředí a jeho kuriální funkce	149
Fyzická přítomnost kardinála v Římě a v Itálii	150
<i>Cesta do Říma o Svatém roce (září–prosinec 1600)</i>	152
<i>Dietrichstein vyslancem Rudolfa II. v Římě (duben–květen 1601)</i> ..	157
<i>Dvojit konkláve roku 1605</i>	159
<i>Cesta do Říma na konkláve roku 1621</i>	163
<i>Konkláve roku 1623</i>	166
<i>Cesta do Janova roku 1630</i>	173
Dietrichsteinovy papežské legace	176
<i>Dietrichstein legátem Klimenta VIII. pro svatbu arcivévody Ferdinanda Štýrského s Annou Marií Bavorskou ve Štýrském Hradci (duben 1600)</i>	176
<i>Dietrichstein legátem Pavla V. pro svatbu Matyáše II. s Annou Tyrolskou ve Vídni (prosinec 1611)</i>	181
<i>Dietrichstein legátem Urbana VIII. pro oslavu sňatku uherského krále Ferdinanda se španělskou infantou Marií Annou (únor 1631)</i>	182
<i>Další ceremoniální úlohy kardinála Dietrichsteina v habsburské rodině</i>	183
Kardinál-protector	185
Úřad kardinála-protectora v historickém vývoji	186
Dietrichstein protektorem dědičných habsburských zemí	189
Dietrichstein protektorem Collegia Germanica	190
Dietrichstein protektorem Germánie	192

ČÁST TŘETÍ: DIETRICHSTEIN A ŘÍMSKÁ KURIE:

MÉDIA KOMUNIKACE

Agenti u římské kurie a jejich místo v komunikačních

mechanismech raněnovověké církve	199
Patronát, sociální síť a mikropolitika – sociální a kulturní instituce raného novověku	199
Agenti v raněnovověkém světě	201
Specifické podoby funkce kuriálních agentů	203
<i>Prokurátor</i>	204
<i>Reprezentant</i>	207
<i>Zpravodajce a novinář</i>	208
<i>Zprostředkovatel poštovního spojení</i>	209
<i>Nákupčí</i>	210
<i>Agent hlavní a agent pomocný</i>	210
Avvisi di Roma	211
Sbírka Avvisi di Roma	
ve fondu Urbinates Latini Vatikánské knihovny	211
Vztah rukopisných Avvisi k tištěným novinám	214
Pramenná hodnota výpovědí Avvisi	215
Zasílání Avvisi Dietrichsteinovi: Oratio Parisi a ti další	216
Otázka zachování rukopisných novin zasílaných Dietrichsteinovi	218
Poštovní spojení	221
Řím – hlavní město poštovnictví	221
<i>Délka trvání poštovního spojení s Římem</i>	225
<i>Poštovní spojení s Benátkami</i>	229
<i>Délka doručování dopisů procházejících Benátkami</i>	234
Dietrichsteinovi kuriální agenti	237
Fabio Ursolini	237
Jacomo Olivieri	240
<i>Rodinné poměry</i>	240
<i>V klientele Aldobrandiniů a ve službách kardinála Dietrichsteina</i> ..	242
<i>Sociální status, síť sociálních kontaktů a majetkové poměry</i>	247
<i>Poslední roky života, jednání o nástupnictví a smrt Olivieriho</i>	257
<i>Vyjednávání v Kurii</i>	260
<i>Zachování a podoba Olivieriho dopisů</i>	262
<i>Olivieriho šifra</i>	265
Dietrichsteinovi agenti po roce 1630	267
Osoby, které dočasně spolupracovaly s agenty nebo jejich funkce přebíraly	268
<i>Ludovico Ridolfi</i>	269

<i>Giulio Cesare Ginanni</i>	270
<i>Filip Friedrich Breuner</i>	272
Císařští vyslanci	273
Federico a Paolo Savelli	274
Korespondence Dietrichsteina s Paolem Savellim: politika, zničená země a lovečtí psi	276
Kongregace de Propaganda Fide	281
Poplatek za kardinálský prsten	284
Závěrem třetí části	286
 ČÁST ČTVRTÁ: DIETRICHSTEIN A ŘÍMSKÁ KURIE: OBSAHY KOMUNIKACE S KURIÍ VE VZTAHU K OLOMOUCKÉ DIECÉZI	
Návštěvy ad limina a vizitace diecéze	292
Návštěvy ad limina	292
Vizitace diecéze	295
<i>Absoluce od hereze</i>	299
„Messis multa, operarii pauci“	301
Olomoucká papežská kolej: zápas o místa používaná pro olomoucké seminaristy	304
Řeholníci v pastoraci: misie	308
Další možnosti řešení nedostatku kněží hledané Františkem z Dietrichsteina	312
Kněžské poklesky a způsob jejich řešení vzhledem k nedostatku farního kléru	315
Dietrichsteinův španělský kaplan	319
Olomoucká kapitula	320
Germanicum	322
Světící biskupové olomoucké diecéze	328
Situace olomoucké kapituly a jejího biskupa v době stavovského povstání	329
Prerogativy olomoucké kapituly získané po porážce stavovského povstání	333
„Hrozba“ nových biskupství v Čechách	337
Řeholníci, řeholnice, kláštery	343
Cisterciáci	344
Premonstráti	345
Františkánská rodina: minorité, františkáni a kapucíni	345
Brněnský klášter františkánek u sv. Josefa a další ženské kláštery františkánské rodiny	347
Augustiniáni-eremité (obutí) a augustiniáni kanovníci	348

Jezuité a anglické panny	349
Piaristé	351
Řád křesťanského rytířstva Neposkvrněného početí Panny Marie a sv. Michaela	352
Uzavírání manželství v olomoucké diecézi	354
Případy manželských dispenzů vyřizovaných Dietrichsteinem u římské kurie	356
Vyhlášení tridentského dekretu Tametsi v olomoucké diecézi ..	359
Další vývoj matrimoniálního práva a praxe na Moravě	362
Liturgická reforma kardinála Dietrichsteina, její průběh a obsahy	364
Slavení olomouckých diecézních patronů	365
<i>Nařízení o zasvěcených svátcích v diecézi z roku 1614</i>	365
<i>Propria breviáře a misálu</i>	366
<i>Olomoučtí svatí v palbě kritiky Roberta Bellarmina</i>	367
<i>Další průběh reformy</i>	370
Presbytář olomoucké katedrály koncipovaný jako místo paměti a kultu sv. Cyrila a Metoděje	372
Jednotlivosti týkající se moravské liturgie	375
<i>Lidový zpěv</i>	375
<i>Pustiměřské Velikonoce</i>	376
<i>Kult Jana Sarkandra</i>	377
Milovaný Mikulov	379
Zámecká kaple sv. Šebestiána	380
Privilegovaný oltář u sv. Václava v Mikulově	381
Mikulov obléhaný za stavovského povstání a kapitán Bruce ...	383
Založení mikulovské kapituly a její privilegia	384
Mikulovská Loreta	388
Konfraternita Těla Kristova v Mikulově a její agregace ke konfraternitě římské	394
Žádosti vyřizované pro Dietrichsteinovu osobu	395
Recitace breviáře	395
Vynášení rozsudku trestu smrti	396
Relace ad limina z roku 1636 – závěrečná rekapitulace	
Dietrichsteinova biskupského působení	400
Zásahy proti nekatolickému obyvatelstvu po roce 1621	401
Pozice církevních institucí v právním řádu země	402
Vizitace diecéze a zamýšlená synoda	403
Vzdělávací instituce v diecézi	403
Farní správa v diecézi	404

Řeholní instituce v diecézi	404
Překlad Bible do češtiny	406
Závěrem	408
Přehled zkratk	412
Seznam vyobrazení	418
Prameny a literatura	421
Přílohy	533
Přílohy A: Dokumenty týkající se Dietrichsteinových agentů	533
Přílohy B: Tabulky	535
Rejstřík	611
Summary	635